

Zora Stančič
NINA KOŽELJ - dekle s kladivom v torbici

Nino Koželj sem srečala pred približno petimi leti v Pionirskem domu v Ljubljani na likovnih delavnicah. Tam že vrsto let vodi kiparske in grafične delavnice za odrasle, poleg tega je odgovorna za nastanek likovnega festivala Likfest, na katerem predšolski otroci in učenci ljubljanskih osnovnih šol predstavljajo svoja likovna dela. Če bi jo morala opisati z enim stavkom, bi rekla, da je oseba, ki ji nič ni težko in ki ima vedno kladivo v svoji torbici. To ni metafora, dejansko je njena torbica polna orodja, ki ga vedno nosi s seboj, ker nikoli ne ve, kdaj bo treba kaj popraviti ali komu pomagati. Zanj noben problem ni nerešljiv, vsega se loti z radovednostjo in dobro voljo. Končala je študij Likovne pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, kjer sta jo profesorja Mirko Bratuša in Črtomir Frelj izbrala za študentko demonstratorko zaradi njenega dobrega poznavanja materialov in likovnih tehnik. Vidim jo kot eno najbolje usposobljenih in izobraženih pedagoginj, hkrati pa je izvrstna umetnica, ki deluje v različnih medijih in disciplinah likovne umetnosti.

Nina Koželj je umetnica, ki inspiracijo za ustvarjanje išče v naravi. Vez med njo in ruralno pokrajino, v kateri živi, je trdna in stvarna. Ko pa jo pot pripelje v urbano pokrajino, ji je vse smešno. V tem konfliktu med naravo in družbo se zgodijo njena dela. Na svoji samosvoji umetniški poti se ne omejuje zgolj na en medij, blizu sta ji tako slikanje in grafika, kot kiparjenje in keramika. Zadnje čase združuje vse discipline in dela postavlja v prostor, kjer v interakciji s publiko zaživijo na novo. Pri svojem ustvarjanju kombinira različne materiale in različne pristope, na prvi pogled nezdružljive. Nastala umetniška dela so nekakšen hibrid, lahko bi jih imenovali kinetične skulpture, ki se premikajo in spreminjajo obliko: od keramičnega kipa, ki zvoni, žvižga ali se sveti, ko ga priključimo na električno omrežje (*Mušnik*, 2010), preko napihljivih glav (*Flow Job*, 2016), ki padajo in se dvigujejo glede na to, koliko zraka dobijo, do grafičnega odtisa, ki diha, ko pritisnemo na njegovo stikalo (*Mehkušec*, 2017). Vasja Nagy je leta 2014 ob razstavi v Veselovem vrtu ZDSLU v Ljubljani o njenih delih zapisal: "Na prvi pogled delujejo, kot da jih je mogoče popolnoma nadzorovati, vendar ne reagirajo vedno predvidljivo. Kakor da bi imeli svojo lastno inteligenco, hočejo biti enkrat prijetni, vabljeni in zabavni, spet drugič pa nadležni in vsiljivi. Z iskrenostjo v duši nimajo namena ugajati, temveč prej nagajati."

Njeno delo z naslovom *Velika gospa*, 2017, ki ga tokrat postavlja v prostor Galerije UL PeF je monumentalna skulptura, ki na nas močno deluje s svojo velikostjo in obdelavo površine. Razlika v strukturi dveh površin je tako velika, da že sam material ustvarja napetost. Druga napetost se zgodi v odnosu oblik in sicer ženskega telesa, ki je organsko vs. geometrijsko telo. In potem je tu še barva: naravna barva lesa vs. živo rdeči balon. Skratka, že sama likovna analiza nam pove, da gre za skrajnosti, ki jih ni lahko ujeti in osmisliti. Ob tem se nam postavlja veliko vprašanj v zvezi z vsebino, ki na različnih nivojih nagovarja obiskovalce. Zame je najbolj enigmatična sramežljiva drža nog na figuri in to, da se balon začne že v pasu. Sama umetnica o svojem delu razmišlja takole: "Kar naenkrat je ta Gospa postala prisposoba za strah, da se bom nekega lepega dne zbudila s tem balonom. Z ničem v glavi. Ne vem, bolj kot spomenik, je mogoče opomnik."

Element, ki ga Nina v svojih delih često uporablja, je kisik, zrak, dihanje. V filmu *Splav meduze Karpa Godine* je prizor, v katerem mlada učiteljica primerja svoje

življenjem na vaški šoli s svečo, ki ugasne, ko jo pokrije z zvonom. Ona tam ni srečna, vse jo duši, primanjkuje ji zraka, zato odide iz šole v svet zadihat svobodo. Ta svoboda ni nujno daleč, lahko je za vogalom, je bolj v glavi, kot kje drugje. Tako kot Nina in njene na pol žive skulpture rabijo zrak in prostor svobode, tako v simbolnem smislu tudi mi, kot družba potrebujemo nove ideje, različne poglede in mešanje na različnih nivojih, da ne obstanemo in da lahko rastemo. Samozadostnost in družba brez svežih sap je obsojena na propad, tisto, kar se ne premika, bo umrlo.